

УДК 94 (4–191.2)“199/201”

О. Б. Потапова, Н. С. Самойленко

ДОСВІД КРАЇН ПІВДЕННО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ У ТРАНСКОРДОННОМУ СПІВРОБІТНИЦТВІ (КІНЕЦЬ ХХ – ПОЧАТОК ХХІ ст.)

У статті зроблено спробу окреслити ситуацію щодо організації і діяльності єврорегіонів за участю Болгарії, Румунії, Греції, Албанії, Боснії і Герцеговини, Словенії, Хорватії і Чорногорії. Аналіз наукової літератури щодо заявленої проблеми дає підстави стверджувати про недостатню увагу вітчизняних і зарубіжних дослідників гуманітарній складовій співробітництва прикордонних регіонів цих країн. Автори на прикладі єврорегіонів “Места-Нестос”, “Родопи”, “Данубіус”, “Адріатика” розкривають зміст і напрями їх транскордонного співробітництва.

Ключові слова: європейський простір, міжрегіональна інтеграція, транскордонне співробітництво, єврорегіон, гуманітарний напрям

Припинення існування Ради економічної взаємодопомоги та Організації Варшавського договору змусило колишні країни-учасниці долати наслідки тривалого панування соціалістичної системи і планово-розподільчої економіки шляхом активної інтеграції до європейського простору через міжрегіональну інтеграцію та транскордонне співробітництво. Для України є безумовно важливим і корисним вивчення та набуття такого досвіду, оскільки наприкінці ХХ ст. рівень економічного та, в певній мірі, політичного розвитку країн Південно-Східної Європи та України був дуже близьким. Тому дослідження здобутків та досягнень таких країн, як Болгарія, Румунія, Греція, Албанія, Боснія і Герцеговина, Словенія, Хорватія та Чорногорія у транскордонному співробітництві є актуальним.

Аналіз сучасної наукової літератури відносно заявленої проблеми показує, що дослідники все частіше звертаються до вивчення досвіду міжрегіонального та транскордонного співробітництва. Значне місце транскордонній проблематиці загалом у своїх роботах приділяли закордонні фахівці З. Зьоло, П. Коморницький (Польща); Л. Вардомський, Й. Зверев (Росія), а також вітчизняні вчені, зокрема П. Беленький, М. Долішній, Є. Кіш, М. Лендєл, Н. Луцишин, Н. Мікула, В. Пила, І. Студенников та інші. Переважна більшість зазначених дослідників торкались питань соціальних та економічних засад розвитку окремих транскордонних регіонів, їх найвищої організаційної форми – єврорегіонів. Проте проблеми реалізації програм співробітництва країн Південно-Східної Європи в умовах розширеного Європейського Союзу (ЄС) потребують подальших досліджень.

Метою статті є окреслення ситуації щодо організації і діяльності єврорегіонів за участю Болгарії, Румунії, Греції, Албанії, Боснії і Герцеговини, Словенії, Хорватії і Чорногорії.

Сучасні міжнародні відносини характеризуються достатньо інтенсивними інтеграційними процесами. Найпоширенішою та найвищою формою міжрегіональної інтеграції і транскордонного співробітництва країн в галузі економіки, транспорту, освіти, культури, туризму та екології виступають єврорегіони, що виникли у центрі європейської цивілізації. Найперше вони стали організовуватися на територіях, які мали давні сталі традиції самоврядування і вільні торгові міста (Нідерланди, Франція, Німеччина, Італія).

Ідея виникнення єврорегіонів бере свій початок наприкінці 50-х років ХХ ст. у західноєвропейських країнах-засновниках ЄС. Підставою для її появи стали процеси зрощення прикордонних поселень у міські агломерації й формування єдиних систем розселення, виробничих ланцюжків та торгово-споживчих мереж, співробітництво між громадськими організаціями, регіональними та місцевими органами влади щодо вирішення різноманітних проблем як окремих громадян, так і проблем загальнодержавного рівня. Тобто єврорегіон можна визначити як форму транскордонного співробітництва між територіальними громадами або місцевими органами влади прикордонних регіонів двох або більше держав, що мають спільний кордон. Воно спрямоване на координацію їх взаємних зусиль і здійснення узгоджених заходів у різних сферах життєдіяльності у відповідності до національних законодавств і норм міжнародного права для вирішення спільних проблем та в інтересах людей, що населяють його територію по обидва боки державного кордону [1, с. 7].

Першими країнами, які здійснили спробу подолання післявоєнних бар'єрів, були ФРН та Нідерланди. У 1958 р. вони створили перший єврорегіон Гронау (офіційна назва Euregio, яку можна перекласти як “region EC”), що об'єднав 105 міст, спільнот і селищ з населенням 1,9 млн. осіб. Його засновниками виступили три асоціації праці – дві нідерландські та одна німецька. Цей єврорегіон існує і зараз, включаючи більше 100 прикордонних округів та комун Німеччини й Голландії з населенням близько 2 млн. осіб та загальною площею 8 351,2 кв. км, і є прикладом класичного єврорегіоналізму.

У 1963 р. був створений єврорегіон “Регіо-Базелєнсіс” за участю сусідніх прикордонних районів Німеччини, Франції та Швейцарії, який здобув репутацію єврорегіону з найпродвинутішим і найефективнішим механізмом транскордонного співробітництва на рівні регіональних і місцевих влад. Загальна кількість населення в регіоні становить близько 4,6 млн. осіб [2, с. 66-67].

Результати діяльності перших прикордонних єврорегіонів були настільки позитивними, що за їх зразком стали організовуватися подібні об'єднання, не тільки на кордонах ЄС, Центральної і Східної Європи, але й у

південно-східній її частині. Загалом їх кількість збільшилась від 26 (1988 р.) [3] до більше ніж 120 євро регіонів та подібних до них прикордонних і транскордонних структур [4]. Найбільше їх на території Німеччини, яка межує з Нідерландами, Бельгією, Швейцарією, Австрією, Польщею, Чехією, Францією та Данією [5, с. 75].

В основу діяльності євро регіонів покладено такі критерії: 1) субсидіарність – делегування повноважень на, можливо, нижчий адміністративний рівень; 2) партнерство – рівні права і повноваження учасників євро регіонів – регіонів і муніципальних утворень; 3) солідарність – прагнення до компромісу, пошук спільної позиції між учасниками євро регіонів; 4) добровільність участі – можливість входу і виходу зі співробітництва кожного учасника за своїм бажанням [6, с. 199].

Структура органів управління євро регіонів за тривалий час їх існування набула сталого характеру: Асамблея, президент, виконавча рада, рада спостерігачів тощо. Різниця між ними може бути у кількості робочих груп і напрямках їх діяльності. Якщо у міжрегіональному співробітництві беруть участь дві або більше сторін, то кожна з них формує подібні органи управління євро регіоном. Разом з тим, всі вони зобов'язані діяти у відповідності до державного законодавства.

У порівнянні з досвідом першого транскордонного співробітництва Нідерландів і Німеччини євро регіони за участі Болгарії, Румунії, Греції, Албанії, Боснії і Герцеговини, Словенії, Хорватії і Чорногорії почали виникати наприкінці XX – на початку XXI ст. Серед них можна назвати: Нестос-Места (Nestos-Mesta: Болгарія-Греція), Родопи (Rhodopi: Болгарія-Греція), Данубіус (Danubius: Болгарія-Румунія), Адріатика (Adriatic: Албанія, Боснія і Герцеговина, Словенія, Хорватія, Чорногорія, Італія) та ін. [4].

Першим офіційним євро регіоном Південно-Східної Європи став "Нестос-Места", зареєстрований у 1997 р. Свою назву він отримав від назви річки, яка протікає через обидві ці країни – у Болгарії вона називається Места, а в Греції – Нестос. Створення цієї територіальної спільноти було ініційоване у 1990 р. двома асоціаціями – болгарською Прикордонною асоціацією Места і грецькою Прикордонною асоціацією Нестос, які об'єдналися за згодою жителів міст Благоєвградського району Південної Болгарії, розташованих у долині річки Места, і міста Драма у Греції. У 1998 р. це об'єднання вступило до Асоціації Європейських Прикордонних регіонів (AEBR) і отримало статус євро регіону [7].

З боку Болгарії до євро регіону входить 8 муніципалітетів Благоєвградського району – Банско, Разлог, Бєліца, Гоце Делчев, Гармен, Сатовча, Хаджидімово та Якоруда. З боку Греції теж 8 муніципалітетів – Драма, Доксато, Каламбака, Като Неврокопи, Никифорос, Паранести, Просотсани та Ситагрої. Загальна територія євро регіону становить 5651 км кв., а населення – 230 000 осіб. Це територія історичної Македонії. Жителі цієї частини південної Болгарії завжди більше тяжіли до сусідніх районів Греції, ніж до центральних частин Болгарії. На початку XXI ст. зазначена територія мала слабкий економічний розвиток [8].

Протягом перших десяти років існування євро регіону "Места-Нестос" було реалізовано 492 проекти у різних сферах, у тому числі 135 проектів у галузі комунікацій та обміну інформацією, 120 проектів з економічної кооперації, транспорту та інфраструктури, 96 проектів у сфері туризму, 110 – у сфері культури і громадянського суспільства, 15 – з охорони навколишнього середовища, сільського господарства і передачі технологій [7].

Серед завершених проектів варто назвати наступні. Проект "Вивчення соціально-економічної ситуації регіону Гоце Делчев" ставив за мету збільшення можливостей місцевих і регіональних адміністрацій в умовах розширення ЄС. Він фінансувався за програмою INTERREG I (найбільша програма громадських (місцевих) ініціатив (Community Initiative) ЄС щодо підтримки розвитку прикордонних регіонів країн-членів ЄС і деяких приморських територій). Координатором проекту виступав бізнес-інкубатор Гоце Делчев, а партнером – Торгова та Промислова палати міста Драма.

Реалізована ціла низка проектів гуманітарного спрямування. Проект "Долаючи мовні перепони" спрямовувався на розвиток болгаро-грецької взаємодії у вивченні мови сусідньої країни. Проект фінансувався спеціально створеним фондом під егідою програми PHARE (створена ЄС у 1989 р. спочатку для Польщі та Угорщини (Poland and Hungary: Assistance for Restructuring their Economies (PHARE)) з метою реструктурування економік цих країн, а пізніше була розширена на нових членів ЄС з країн Східної і Південної Європи (Чехія, Словаччина, Словенія, Естонія, Латвія, Литва, Болгарія, Румунія). Координатором проекту виступив муніципалітет болгарського міста Гоце Делчев у партнерстві з муніципалітетом грецького міста Като Неврокопи [8; 9, с. 23].

Вартий уваги проект "Туристичний калейдоскоп євро регіону Места-Нестос", метою якого було подолання ізоляції цього регіону і сприяння економічному розвитку шляхом об'єднання зусиль локальних спільнот, суспільних і неурядових організацій, приватного сектору з обох боків кордону через розвиток і просування туристичних програм. Його було профінансовано програмою PHARE, координатором проекту виступив бізнес-інкубатор Гоце Делчев, партнером – Торгова і Промислова палати м. Драма [8].

Євро регіон "Родопи" складається з Асоціації муніципалітетів Родопи (ARM) з Болгарії, яка була створена 6 травня 1992 р. і Прикордонного району DELTA-Родопи у Греції, що був створений 11 вересня 2000 р. З березня 2001 р. це об'єднання стало членом AEBR. До складу ARM входить 21 муніципалітет, що розташовані у Смолянському, Кирджалійському, Пловдивському та Пазарджикському районах Болгарії. Грецька корпорація громад прикордонного регіону DELTA-Родопи включає 7 складових: префектуру, палату торгівлі та промисловості і муніципалітет Ксанти, а також муніципалітети Оріно, Авдіри, Хрізополя, Керамоти тощо [10].

З моменту створення єврорегіону Родопи Асоціація муніципалітетів Родопи і прикордоння DELTA-Родопи співпрацювали у проектах, що фінансувалися INTERREG III, PHARE CBC (Bulgaria-Greece) і молодіжних програмах ЄС.

Через доволі відчутну для прикордонного співробітництва в Європі мовну проблему протягом останніх років представники організації і з боку Болгарії, і з боку Греції організували і провели цілу низку заходів грецькою і болгарською мовами. Мовні курси відвідали близько 150 стажерів з кількох проектів, що реалізовувалися єврорегіоном і фінансувалися Програмою PHARE CBC – INTERREG III. Мета полягала у вивченні мови сусідів і подоланні мовного бар'єру [10].

Процеси глобалізації істотним чином вплинули на освітні практики, адже знання іноземної мови ставало набагато важливішим, ніж було до цього. Знання мови свого сусіда – основа для взаєморозуміння і співробітництва при перетині кордону у нових контрольно-пропускних пунктах, зокрема на греко-болгарському кордоні.

У рамках проекту з ділової активності в Родопах і Егейському морі були опубліковані брошури і довідники трьома мовами (болгарською, грецькою, англійською). Вони надавали інформацію про історичні, культурні, природні і архітектурні об'єкти, які включені до шести туристичних маршрутів у муніципалітетах як Болгарії, так і Греції. Також було створено 65-хвилинний відеофільм “Білі перлини Болгарії та економічне диво Греції”, який мав просувати новий транскордонний напрям і показати економічний розвиток у прикордонних регіонах. Реалізація проекту здійснювалась за фінансової підтримки PHARE через системи грантів для інтегрованої підтримки економічного розвитку і сприяння зайнятості [10].

Проект “Транскордонна підприємницька діяльність” презентував програму прикордонного співробітництва. Діловий довідник “Давайте створювати бізнес разом”, опублікований трьома вище названими мовами, подавав правові процедури і поради щодо того, як розпочати бізнес у Болгарії чи Греції, а також презентував компанії прикордонної зони Болгарії та Греції. Фінансувався програмою PHARE CBC (Bulgaria-Greece).

Розробка “Комплексного проекту з просування і експлуатації туристичних ресурсів префектури Драма-Кавала-Ксанти (Греція) і муніципалітету Смолян-Благоєвград (Болгарія)” спонукала до видання трьохмовної брошури і DVD, а також карти транскордонних регіонів, які містили туристичну інформацію. Завдяки проекту було створено Центр інформації і управління туристичних послуг [10].

Крім того, були заплановані і поступово реалізовувались довгострокові проекти в межах програм ЄС: європейське територіальне співробітництво за Програмою Греція-Болгарія (2007-2013), Програма Південно-Східної Європи транснаціонального співробітництва, Програма Європи “Intelligent Energy” тощо. В рамках реалізації цих проектів проходять щорічні спільні свята префектури Драма-Кавала-Ксанти (Греція) і Асоціації муніципалітетів Родопи (Болгарія). Зокрема, це міжнародний фольклорний фестиваль “Орфей” (червень, м. Смоляни, Болгарія), національний фольклорний фестиваль (кожні два роки наприкінці серпня у Родопах, Болгарія), карнавали до великодніх свят у с. Широка Лика (Греція), міжнародний фестиваль традиційних танців (Кавала, Греція), музичний фестиваль (Ксанти, Греція), фестиваль “Старе місто” (Ксанти, Греція) та багато інших культурних заходів [10].

У 2002 р. був створений єврорегіон Асоціація “Данубіус”. До його складу увійшли префектура Русе з боку Болгарії та дистрикт Джурджу з боку Румунії. Рішення про організацію єврорегіону було прийняте на місцевому рівні обох адміністративних одиниць. Загальна площа регіону складала 6274 кв км, а населення – 565642 особи. В 2005 р. Асоціація приєдналася до АЕВР [4].

Метою створення “Данубіусу” було стимулювання, допомога і співробітництво між Болгарією і Румунією в напрямках економічного розвитку, транспортного сполучення, охорони навколишнього середовища, освіти, розширення ринку праці, культури, сільського господарства тощо. В цілому політика місцевої влади з обох боків кордону мала сприяти розвитку прикордонних регіонів, а також покращити контакти і обмін між місцевими жителями.

У рамках співпраці з ініціативи представників адміністрації та фермерів двох регіонів було організовано болгаро-румунський сільськогосподарський комітет. Відбувалась реалізація проекту “Tournet” з просування прикордонної мережі для розвитку загальної болгаро-румунської Програми транскордонного співробітництва 2007 - 2013 рр. Він фінансувався Європейським фондом регіонального розвитку. Партнерами виступали Асоціація Єврорегіону “Данубіус”, Економічна Академія в Бухаресті та ін. Основним завданням була розробка і поширення спільної інформації і рекламних матеріалів для розвитку туризму в регіоні, а найголовніше – стратегії створення спільного туристичного кластеру [11; 12].

Останнім часом керівництво обох частин єврорегіону вирішувало проблеми ремонту мосту через Дунай (румунської ділянки), програмного забезпечення прикордонного контролю, затонулих румунських барж з добривами, що пов'язане з ризиком забруднення вод Дунаю на болгарській території, пожежної безпеки населення, проводилося обговорення проекту будівництва другого мосту Русе – Джурджу, викликане промисловою необхідністю, та багато ін. [12].

Для розширення сфер діяльності бізнесу випускаються бюлетені, в яких подається інформація щодо будівельних матеріалів, виробництва меблів, упаковки загалом і упаковки для косметичної промисловості зокрема, ефірні олії і устаткування для тієї ж діяльності, а також проводиться велика кількість виставок та ін. [12].

Про співпрацю в галузі культури, освіти, туризму і соціальної діяльності свідчить укладання договорів про співпрацю між університетом “Ангел Кънчев” (м.Русе, Болгарія) і факультету “Наука та інженерія” університету “Валахія” (м. Александрія, Румунія), укладання договору між Румунською Академією наук і

болгарськими науковими та навчальними установами – університетом “Ангел Кънчев”, Інститутом металу, устаткування і технологій “Ангел Балеви”, а також двостороння угода торгово-промислових палат Болгарії та Румунії та ін. Щороку Регіональний центр збереження народних звичаїв і традицій проводить фестиваль релігійної музики у м. Джурджу “Світло від Світла”. Перспективи подальшого співробітництва Болгарії та Румунії відображені у програмі “Проект INTERREG V-A Румунія-Болгарія 2014-2020” [12].

Створення Єврорегіону “Адріатика” (ЕА) відбулося не одночасно, а тривало протягом 2002-2005 рр. У межах реалізації цього проекту та за участі Асамблеї європейських регіонів відбулися літні школи, конференції, семінари. На одному з таких зібрань представники регіонів і муніципалітетів країн, що розташовані навколо Адріатичного моря, підписали “Протокол про створення Адріатичного/Іонічного Єврорегіону” [13]. Офіційною датою створення ЕА вважається 30 червня 2006 р.

Єврорегіон “Адріатика” є об’єднанням підрозділів територіальних органів самоврядування Республіки Словенія, Республіки Хорватія, Республіки Боснія і Герцеговина, Республіки Чорногорія, Республіки Албанія та Республіки Італія, а також національних і міжнародних інституцій цих держав. Спільна діяльність членів ЕА спрямована на стимулювання, удосконалення і реалізацію розвитку Єврорегіону, на створення перспективи покращення якості життя і рівня його жителів [13].

Перспективи розвитку єврорегіону були відображені у “Програмі транскордонного співробітництва на 2007-2013 рр.”. У рамках співпраці планувалося проведення заходів просвітницького характеру щодо усвідомлення необхідності європейської інтеграції серед албанських вчителів і студентів [14], щодо обміну для албанських цивільних службовців і навчання за європейськими сценаріями процедури розробки проекту і управління 2014-2020 рр., мовні курси для цивільних службовців, тренінги по “правам людини” у кожній країні-складовій єврорегіону, а також навчання з багаторівневого управління. Здобутки проектів, реалізованих у межах вищезазначеної “Програми...”, відображені у щорічних звітах з реалізації програми підготовки до вступу в ЄС в Адріатиці (ІПА) [15].

Серед проектів, запущених протягом 2015-2016 рр., слід назвати постачання медичного обладнання для аеропорту в м. Підгориці (Чорногорія) [16], запуск у м. Анкона (Італія) проекту “AdriHealthMob” щодо покращення життя людей похилого віку в усьому світі [17], проведення у травні 2016 р. в м. Дубровник (Хорватія) днів відкритих дверей з метою демонстрації своїх досягнень, забезпечення можливості створення мережі для обміну набутим досвідом у міжнародному масштабі [18] та багато іншого.

Отже, можна зробити висновок, що країни Південно-Східної Європи досить активно включилися у міжрегіональну та транскордонну співпрацю. Завдяки фінансовій підтримці ЄС більшість проектів була успішно реалізована. Співробітництво було започатковане і розвивається у сферах обміну інформацією, бізнесу, туризму, освіти, культури, транспорту та ін.

Джерела та література

1. Посібник з транскордонного співробітництва. – Ужгород: Ліра, 2005. – 66 с.
2. Петренко З. Прикордонні регіони як нова форма міжнародної інтеграції [Текст] / З. Петренко // Економіка України. – 1999. – № 12 (грудень). – С. 66 – 72.
3. Proto P. Pietro. Survey on Euroregions and EGTC: what future for the Adriatic area? / Pietro P. Proto. [Електрон.ресурс]. Режим доступу: http://www.cespi.it/WP/WP45-Euroregioni_Gect_Proto_en.pdf – 41 p.
4. Сайт Асоціації Європейських прикордонних регіонів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.aebr.eu/en/members/member_detail.php?region_id=143 (дата звернення 16.04.2016).
5. Зверев Ю. Еврорегионы как форма приграничного сотрудничества / Ю. Зверев // Космополис. – 2005. - № 3(13). – С. 74 – 81.
6. Баринов С.Л. Характер и результаты развития трансграничных регионов в различных институциональных условиях на примере еврорегионов “Эресунн”, “Псков” и “Днепр” / С.Л. Баринов, П.А. Киришин // Вестник международных организаций. – 2013. – №4 (Т.8). – С.196-213.
7. Єврорегіон Нестос-Места [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.aebr.eu/pdf/fmanager//Regionen/N/Nestos-Mesta/Fact_sheet_Nesto-Mesta.pdf
8. Бородин Т. Л. Еврорегионы как инструмент региональной политики: сравнение опыта ЕС и стран СНГ / Т. Л. Бородин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/71268/04-Borodina.pdf?sequence=1>
9. Мікула Н.А. Єврорегіони: досвід та перспективи / Н.А. Мікула. – Львів: ІРД НАН України, 2003. – 222 с.
10. Єврорегіон Родопи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.aebr.eu/pdf/fmanager/Regionen/R/Rodopi_GR_BG_Fact_Sheet_Euroregion_Rodopi.pdf
11. Сключени договори по Програма за трансгранично сътрудничество Румъния – България 2007 – 2013 в Област Русе [Електрон.ресурс]. – Режим доступу: <http://robulna.eu/brains/pdf/sector-profile/cbc/Ruse.pdf>
12. Еврорегион Данубиус: фактор за трансгранично сътрудничество (Отчет 2015 на Асоциация Данубиус) [Електрон.ресурс]. – Режим доступу: http://www.ruse.bg/zone/admin/uploads/files/Еврорегион-ОС-Отчет_2015.pdf
13. STATUTE OF THE ADRIATIC EUROREGION [Електрон.ресурс]. – Режим доступу: http://www.regione.veneto.it/static/www/relazioni-internazionali/Document/STATUTE_AdraticEuroregion.pdf
14. LIST OF APPROVED PROJECTS: Second Calls for Proposals of the IPA Adriatic Cross-border Cooperation Programme 2007-2013 [Електрон.ресурс]. – Режим доступу: http://www.adriaticpacbc.org/download/Second_calls-LIST_OF_APPROVED_PROJECTS.pdf
15. Сайт Програми підготовки до вступу в ЄС (IPA ADRIATIC CROSS-BORDER COOPERATION PROGRAMME) [Електрон.ресурс]. – Режим доступу: http://www.adriaticpacbc.org/index.asp?page=interna&level=download_presentations
16. Supply of the medical equipment for the Airport Podgorica 002T/2015 RELAUNCH [Електрон.ресурс]. – Режим доступу: http://www.adriaticpacbc.org/index.asp?page=interna&level=news_detail&idcontent=1053

17. Global Startup Search. AdriHealthMob Project & Aging2 Joint Event in Ancona [Електрон.ресурс]. – Режим доступу: http://www.adriaticipacbc.org/index.asp?page=interna&level=news_detail&idcontent=1054
18. Dubrovnik. 2007-2013 IPA Adriatic CBC Programme Open Days in the scope of the 1st Forum of the EUSAIR: Save the date! [Електрон.ресурс]. – Режим доступу: http://www.adriaticipacbc.org/index.asp?page=interna&level=news_detail&idcontent=1052

Potapova O. B., Samoilenko N. S. Experience of the countries of Southeast Europe in cross-border cooperation (end of XX – beginning of XXI century).

This article attempts to outline the situation regarding the organization and operation of European regions with the participation of Bulgaria, Romania, Greece, Albania, Bosnia and Herzegovina, Slovenia, Croatia and Montenegro. The analysis of scientific literature regarding the stated problem gives reasons to claim about the lack of attention of domestic and foreign researchers to component of humanitarian cooperation of border regions of these countries. The authors on an example of the European regions “Nestos-Mesta”, “Rhodopi”, “Danubius”, “Adriatic” reveal the content and direction of their cross-border cooperation.

Key words: European space interregional integration, cross-border cooperation, Euroregion, humanitarian direction

Потапова Е. Б., Самойленко Н. С. Опыт стран Юго-Восточной Европы в трансграничном сотрудничестве (конец XX – начало XXI вв.)

В статье сделано попытку прояснить ситуацию в организации и деятельности еврорегионов с участием Болгарии, Румынии, Греции, Албании, Боснии и Герцеговины, Словении, Хорватии и Черногории. Анализ научной литературы по заявленной проблеме дает основания утверждать о недостаточном внимании отечественных и зарубежных исследователей к гуманитарной составляющей сотрудничества приграничных регионов этих стран. Авторы на примере еврорегионов “Нестос-Места”, “Родопы”, “Данубиус”, “Адриатика” раскрывают содержание и направление их трансграничного сотрудничества.

Ключевые слова: европейское пространство, межрегиональная интеграция, приграничное сотрудничество, еврорегион, гуманитарное направление